

HET VERDIEPEN VAN DE ZUIDELIJKE KAAIMUUR VAN HET CHURCHILLDOK (ANTWERPEN)

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek - 2017I174

Nazareth
2017

Colofon

Opdrachtgever:

Titel: Het verdiepen van de zuidelijke kaaimuur van het Churchilldok
(Antwerpen)

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek

Programma van maatregelen - 2017I174

Status: Definitief

Datum: 15 november 2017

Auteur: Jeroen Vermeersch

Projectbegeleiding: Nathalie Baeyens

Kaartvervaardiging: Nathalie Baeyens

Projectcode: 2017I174

Raaproject: ARME03

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Steenweg Deinze 72,
9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA

Steenweg Deinze 72

9810 Nazareth

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

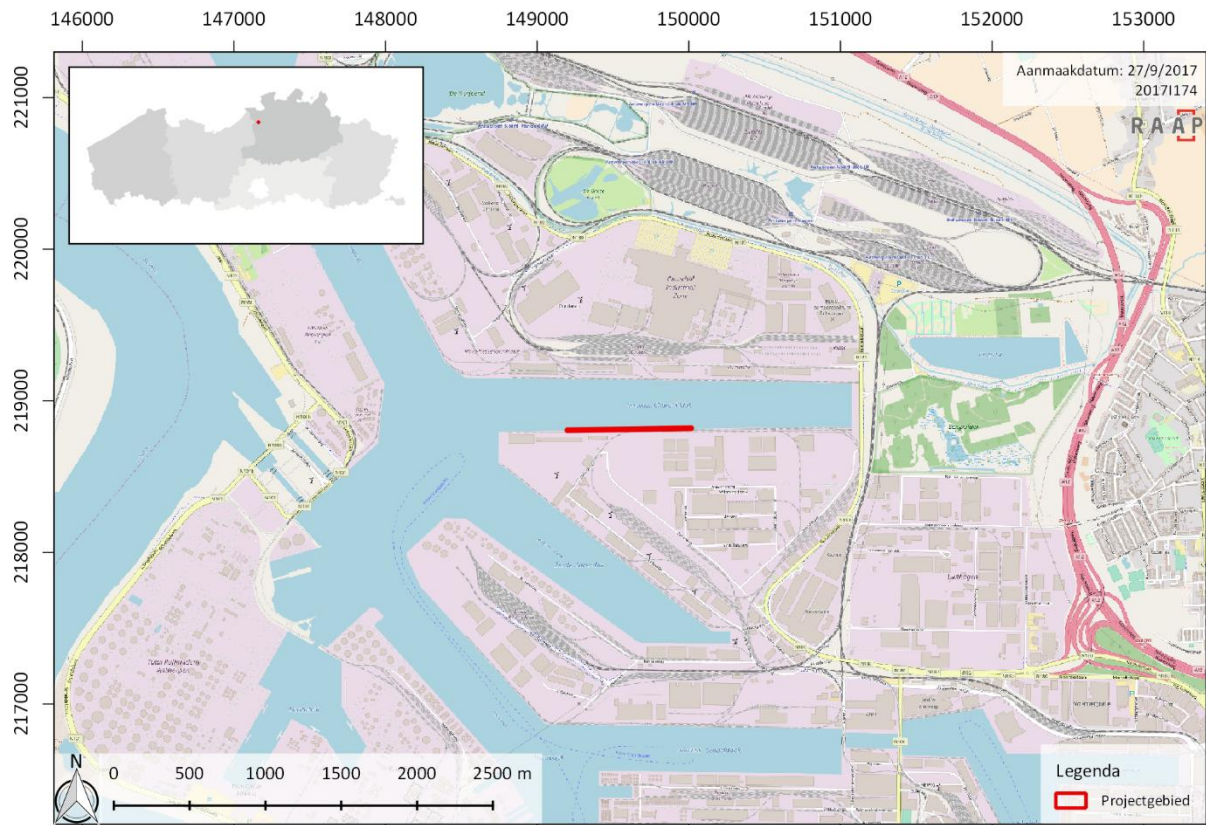
© RAAP België bvba, 2016

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

In opdracht van het Antwerps Havenbedrijf, heeft RAAP België een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd voor het verkrijgen van een vergunning tot het renoveren en verdiepen van de bestaande kaaimuren.

Binnen het plangebied wordt de zuidelijke kade van het Churchilldok over een lengte van 800 meter gerenoveerd en verdiept. De huidige diepte van de kade zit op 11,08 m -TAW. De toekomstige diepte van de kade zal op 12,58 m -TAW aangebracht worden.

Figuur 1: Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: NGI). (schaal 1: 50 000)

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied gelegen is op een hoogte van 5,9 m +TAW. Dit niveau van de kaai is in de jaren 1950-1960 met ca. 3,5 meter opgehoogd toen het poldergebied werd ontwikkeld tot havengebied. De ondergrond van het plangebied bestaat uit zandlemige afzettingen uit het weichseliaan en tardiglaciaal. Uit deze periode zijn in de omgeving van het plangebied een aantal paleolithische losse vondsten (buiten context) aangetroffen. Tijdens het holoceen werd in de omgeving, onder invloed van de Schelde kleiige getijdenafzettingen gesedimenteerd. Vanaf die periode was de omgeving dan ook onder invloed van de activiteit van de Schelde. Of er in drogere perioden bewoning of activiteit mogelijk was binnen het gebied is niet bekend. Uit de omgeving zijn wel een aantal lithische artefacten uit het neolithicum gekend. Een paar

kilometer ten oosten, buiten de zone van het getijdengebied, in de bewoningskern van Ekeren, was een ijzertijdsite gelegen. In de zone van het plangebied kon tijdens het holoceen ook in nattere perioden maritieme activiteiten hebben plaatsgevonden zoals visvangst, scheepvaart, etc. Daarvan zijn tot aan het einde van de vroege middeleeuwen geen sporen van bekend. Vanaf het einde van de vroege middeleeuwen tot in de nieuwe tijd zijn een aantal scheepsresten in dit gebied van de Schelde gekend. Deze tonen de maritieme activiteit aan op de rivier. Vanaf de volle middeleeuwen begon de indijking van de Schelde waardoor de Scheldepolders ontstonden. Gelijktijdig aan deze ontwikkeling ontstonden de polderdorpen waarvan Oorderen en Wilmarsdonk nabij het plangebied gelegen waren. De dijk die tussen beide dorpen aangelegd werd, de Oorderen Dijk, liep centraal door en haaks op de zone van het plangebied. Tijdens de nieuwe tijd diende dit poldergebied eveneens, naast agrarisch gebied, ook als militair gebied waarbij de schansen en forten nog getuige van zijn. Binnen het plangebied bestond het landgebruik enkel uit agrarisch gebied, drassige weide en een dijk totdat het gebied begin jaren 1960 werd ontwikkeld tot havengebied waarbij het gebied met ca. 3,5 meter werd opgehoogd. Het deel van het dok werd tot meer dan 11 meter onder het huidige niveau weggegraven.

1.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Binnen het plangebied is het deel van het dok aangeduid als een zone waar geen archeologie meer kan aangetroffen worden. Het deel van de kade dat verdiept en gerenoveerd zal worden wordt aanzien als een zone waar de kans op het aantreffen van resten bijzonder klein is. De inzet voor verder onderzoek weegt dan ook niet op ten opzichte van de beperkte kenniswinst.

Op basis hiervan adviseert RAAP België om het plangebied vrij te geven.